

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

SYLABUS ZAJĘĆ Informacje ogólne

Nazwa ZAJĘĆ: ETYKA PROWADZENIA BADAŃ	
Rodzaj ZAJĘĆ	Obowiązkowy
Wydział PUM	Wydział Farmacji, Biotechnologii Medycznej i Medycyny Laboratoryjnej
Kierunek studiów	Biotechnologia II st.
Specjalność	-
Poziom studiów	II stopnia
Forma studiów	stacjonarne
Rok studiów /semestr studiów	Rok I, semestr II
Liczba przypisanych punktów ECTS	1
Formy prowadzenia zajęć (liczba godzin)	Wykłady (10)
Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się *	☒ zaliczenie na ocenę: <ul style="list-style-type: none"> ☐ opisowe ☐ testowe ☐ praktyczne ☒ ustne ☐ zaliczenie bez oceny ☐ egzamin końcowy: <ul style="list-style-type: none"> ☐ opisowy ☐ testowy ☐ praktyczny ☐ ustny
Kierownik jednostki	dr hab. n. med. Aleksandra Kładna
Adiunkt dydaktyczny lub osoba odpowiedzialna za przedmiot	dr hab. n. med. Aleksandra Kładna zhmel@pum.edu.pl, tel. 091 48 00 821
Nazwa i dane kontaktowe jednostki	Zakład Historii Medycyny i Etyki Lekarskiej, zhmel@pum.edu.pl, tel. 091 48 00 821
Strona internetowa jednostki	https://www.pum.edu.pl/wydzialy/wydzial-lekarsko-biotechnologiczny/zaklad-historii-medycyny-i-etyki-lekarskiej
Język prowadzenia zajęć	polski

* zaznaczyć odpowiednio, zmieniając na

Informacje szczegółowe

Cele zajęć		<p>Etyka prowadzenia badań ma na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekazanie studentom podstaw wiedzy teoretycznej z zakresu zasad etyki prowadzenia badań w oparciu o określające je dokumenty polskie i międzynarodowe • kształtowanie postaw studentów w oparciu o system norm etycznych i prawnych • wykształcenie u studentów wrażliwości moralnej • pobudzać studentów do analizowania prowadzonych badań w naukach medycznych i biomedycznych oraz wyciąganie wniosków własnych • przekazanie studentom podstawowych zasad ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego • ukazanie problemów moralnych na przykładzie eksperymentów medycznych i diagnostyki prenatalnej • zwrócenie uwagi studentom na najczęściej popełniane błędy w prowadzonych badaniach wynikające z nieznanomości przepisów etycznych i prawnych • położenie nacisku na prawa pacjenta uwzględniając autonomię pacjenta i jego prawa do decydowania o sobie • wskazanie pozamedycznych negatywnych czynników mających istotny wpływ na rozwój wykonywanych badań • rozbudzanie wśród studentów zainteresowania dylematami moralnymi związanymi z dynamicznym rozwojem nauk medycznych i biomedycznych
Wymagania wstępne w zakresie	Wiedzy	Korzysta z wiedzy z zakresu etyki i deontologii
	Umiejętności	Opiera się na normach moralnych przy wykonywaniu badań
	Kompetencji społecznych	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady etycznego postępowania w pracy zawodowej • posiada nawyk samokształcenia • wykazuje zdolność do efektywnej pracy w zespole • upowszechnia nabytą wiedzę wynikającą z prowadzenia badań

EFEKTY UCZENIA SIĘ			
lp. efektu uczenia się	Student, który zaliczył ZAJĘCIA wie/umie/potrafi:	SYMBOL (odniesienie do) efektów uczenia się dla kierunku	Sposób weryfikacji efektów uczenia się*
W01	Posiada wiedzę z zakresu prób klinicznych terapii chorób nowotworowych i nienowotworowych	K_W12	O, PS, W
W02	Ocenia korzyści i zagrożenia wynikające z produkcji oraz uwolnienia organizmów modyfikowanych genetycznie do środowiska	K_W14	O, PS, W
W03	Wymienia zasady transferu biotechnologii z nauki do gospodarki	K_W17	O, PS, W

W04	Ma poszerzoną wiedzę z zakresu ochrony i komercjalizacji wyników badań, procedury patentowej oraz praw wynikających z opatentowania wynalazku	K_W18	O, PS, W
W05	Wykazuje znajomość zagadnień związanych z bioetyką medycyny (kwestie poszanowania pacjenta i jego praw podczas uzyskiwania materiału biologicznego i jego tkanek) oraz etycznych dylematów współczesnej medycyny wynikających z dynamicznego rozwoju nauk i technologii biomedycznych	K_W19	O, PS, W
W06	rozumie literaturę naukową z zakresu współczesnej biotechnologii w języku polskim; czyta ze zrozumieniem teksty naukowe w języku angielskim	K_W20	O, PS, W
W07	ma poszerzoną wiedzę na temat znaczenia biotechnologii w ochronie środowiska	K_W24	O, PS, W
W08	Ma wiedzę dotyczącą ryzyka błędnego projektowania eksperymentów i konsekwencji z tym związanych	K_W25	O, PS, W
U01	Ocenia korzyści i ryzyko wykorzystywania biotechnologii i życia	K_U04	O, PS
U02	ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	K_U06	O, PS,
U03	biegle wykorzystuje literaturę naukową w języku polskim i angielskim z zakresu biochemii, biomedycyny i biotechnologii	K_U08	O, PS,
U04	potrafi przygotować i przedstawić prezentację dotyczących współczesnych badań naukowych z zakresu biotechnologii i nauk pokrewnych, w tym prezentacji dotyczących wyników własnych badań naukowych	K_U09	O, PS,
U05	Ma umiejętność krytycznej analizy informacji, wyciągania wniosków i formułowania sądów na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł	K_U15	O, PS, K
K01	Rozwiązuje złożone problemy związane z wykonywaniem zawodu biotechnologa	K_K01	
K02	Wykazuje świadomość pełnionej roli zawodowej oraz przedsiębiorczość i zdolność do kierowania zespołem	K_K02	
K03	Wykazuje inicjatywę oraz samodzielność w podejmowanych działaniach	K_K03	
K04	Okazuje dbałość o prestiż związany z wykonywaniem zawodu biotechnologa	K_K04	
K05	Wykazuje odpowiedzialność za ocenę zagrożeń wynikających ze stosowania technik badawczych oraz tworzenie warunków bezpiecznej pracy	K_K05	
K06	Wykazuje odpowiedzialność za pracę własną i innych oraz powierzony zakres prac badawczych	K_K06	
K07	rozumie potrzebę podnoszenia kompetencji zawodowych i potrzebę systematycznego zapoznawania się z postępem wiedzy i odkryciami naukowymi z dziedziny nauk przyrodniczych, a w szczególności biotechnologii i nauk pokrewnych	K_K10	

K08	rozumie potrzebę przekazywania społeczeństwu obiektywnych informacji oraz opinii dotyczących osiągnięć w biotechnologii	K_K11	
-----	---	-------	--

Tabela efektów UCZENIA SIĘ w odniesieniu do formy zajęć

Ip. efektu uczenia się	Efekty uczenia się	Forma zajęć						
		Wykład	Seminarium	Ćwiczenia	Ćwiczenia kliniczne	Symulacje	E-learning	Inne formy:
W01	K_W12	X						
W02	K_W14	X						
W03	K_W17	X						
W04	K_W18	X						
W05	K_W19	X						
W06	K_W20	X						
W07	K_W24	X						
W08	K_W25	X						
U01	K_U04	X						
U02	K_U06	X						
U03	K_U08	X						
U04	K_U09	X						
U05	K_U15	X						
K01	K_K01	X						
K02	K_K02	X						
K03	K_K03	X						
K04	K_K04	X						
K05	K_K05	X						
K06	K_K06	X						
K07	K_K10	X						
K08	K_K11	X						

TABELA TREŚCI PROGRAMOWYCH

Ip. treści programowej	Treści programowe	Liczba godzin	Odniesienie do efektów uczenia się do ZAJĘĆ
Semestr letni			
Wykłady			
TK01	Powszechna Deklaracja Praw Człowieka. Deklaracja helsińska i tokijska. Deklaracja genewska, Europejska konwencja bioetyczna.	1	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 U01 U02 U03 U04 U05 K01 K02 K03 K04 K05 K06 K07 K08
TK02	Aspekty moralne podejmowanych badań i ich zastosowań.	1	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 U01 U02 U03 U04 U05 K01 K02 K03 K04 K05 K06 K07 K08

TK03	Poszanowanie godności i prawa pacjenta przy pobieraniu materiału biologicznego.	2	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 U01 U02 U03 U04 U05 K01 K02 K03 K04 K05 K06 K07 K08
TK04	Zasady i regulacje prawne przy wykonywaniu badań u ochotników, osób nieletnich, osób upośledzonych psychicznie i więźniów.	2	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 U01 U02 U03 U04 U05 K01 K02 K03 K04 K05 K06 K07 K08
TK05	Eksperyment leczniczy i badawczy.	1	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 U01 U02 U03 U04 U05 K01 K02 K03 K04 K05 K06 K07 K08
TK06	Etyczne konsekwencje diagnostyki prenatalnej.	1	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 U01 U02 U03 U04 U05 K01 K02 K03 K04 K05 K06 K07 K08
TK07	Etyka a ekonomia.	1	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 U01 U02 U03 U04 U05 K01 K02 K03 K04 K05 K06 K07 K08
TK08	Zagrożenia i korzyści wynikające z prowadzenia badań w naukach medycznych i biomedycznych.	1	W01 W02 W03 W04 W05 W06 W07 W08 U01 U02 U03 U04 U05 K01 K02 K03 K04 K05 K06 K07 K08

Zalecana literatura:	
Literatura podstawowa	
1. Abramsky L., Chapple J.: <i>Diagnostyka prenatalna</i> , Warszawa,	
2. Bernard J.: <i>Od biologii do etyki</i> , Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 1994	
3. Brzeziński T.: <i>Etyka lekarska</i> , PZWL, Warszawa, 2002	
4. Chyrowicz B.: <i>O sytuacjach bez wyjścia w etyce</i> . Znak, Kraków, 2008	
5. <i>Europejska konwencja o ochronie praw człowieka i godności ludzkiej wobec zastosowań biologii i medycyny</i> (Rada Europy, Oviedo, kwiecień, 1997)	
6. Gula J.: <i>O prawach pacjenta nie narodzonego</i> , E 12 (1999) nr 1-2	
7. Gutt R.W.: <i>Propedeutyka medycyny</i> . PZWL, Warszawa, 1985	
8. Hołówka J.: <i>Etyka w działaniu</i> . Pruszyński i S-ka. Warszawa, 2001	
9. <i>Kodeks Etyki Lekarskiej z dnia 02 lutego 2004 roku</i>	
10. Łuków P.: <i>Granice zgody: autonomia zasad i dobro pacjenta</i> . Scholar. Warszawa, 2005	
11. Komitet Etyki w Nauce PAN.: <i>Dobre obyczaje w nauce</i> (www.ken.pan.pl)	
12. Muszala A.: <i>Wybrane zagadnienia etyczne z genetyki medycznej</i> . Kraków, 1998	
13. Mac Intyre A.: <i>Krótką historia etyki</i> . Wydawnictwo Naukowe PAN. Warszawa, 2012	
14. Nestorowicz M.: <i>Prawo medyczne</i> . Toruń, 2000	
15. Olejnik S.: <i>Etyka lekarska</i> , Katowice, 1995	
Literatura uzupełniająca	

1. Otowicz R.: <i>Etyka życia. Bioetyczny i teologiczny kontekst problematyki życia poczętego</i> . Kraków, 1998
2. Singer P.: <i>Etyka praktyczna</i> . Przekł. z ang. A.Sagan, Warszawa, 2003
3. Ślipko Tadeusz SJ: <i>Bioetyka. Najważniejsze problemy</i> . Wydawnictwo Petrus, Kraków, 2009
4. Świerczyński M., Traple E.: <i>Prawo farmaceutyczne</i> . Wolters Kluwer Polska, 2011
5. <i>Wskazówki dla lekarzy dotyczące tortur i innego okrutnego, nieludzkiego i poniżającego traktowania oraz karania w związku z zatrzymaniem i uwięzieniem</i> (Światowe Stowarzyszenie Lekarzy –WMA, Tokio, październik 1975)

Nakład pracy studenta	
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)	Obciążenie studenta [h]
	W ocenie (opinii) nauczyciela
Godziny kontaktowe z nauczycielem	10
Przygotowanie do ćwiczeń/seminarium	10
Czytanie wskazanej literatury	
Napisanie raportu z laboratorium/ćwiczeń/przygotowanie projektu/referatu itp.	
Przygotowanie do kolokwium/kartkówki	5
Przygotowanie do egzaminu	
Inne	
Sumaryczne obciążenie pracy studenta	25
Punkty ECTS	1
Uwagi	

*Przykładowe sposoby weryfikacji efektów uczenia się:

EP – egzamin pisemny

EU – egzamin ustny

ET – egzamin testowy

EPR – egzamin praktyczny

K – kolokwium

R – referat

S – sprawdzenie umiejętności praktycznych

RZC – raport z ćwiczeń z dyskusją wyników

O – ocena aktywności i postawy studenta

SL – sprawozdanie laboratoryjne

SP – studium przypadku

PS – ocena umiejętności pracy samodzielnej

W – kartkówka przed rozpoczęciem zajęć

PM – prezentacja multimedialna

i inne